

Sivistysvaliokunta

Asia: HE 93/2026 vp, Kesäyliopistot ry, Finlands Sommaruniversitet rf lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (HE opintosetelikokeilusta)

Suomen Kesäyliopistot ry kiittää mahdollisuudesta lausua HE opintosetelikokeilusta.

Pidämme esitystä myönteisenä avauksena. Se tarjoaa ilman opiskelupaikkaa jääneille nuorille mahdollisuuden tutustua eri koulutusaloihin, vahvistaa akateemisia valmiuksia ja tehdä tietoisempia koulutusvalintoja. Kokeilu voi myös nopeuttaa opintojen käynnistymistä silloin, kun nuorella on jo selkeä käsitys omasta alastaan.

Nuoret tarvitsevat ohjausta – pelkkä verkko-opiskelu ei riitä

Kokeilun kohderyhmässä on paljon nuoria, joille pelkkä itsenäinen verkko-opiskelu ei ole riittävä tai tarkoituksenmukainen tapa oppia. Erityisesti tukea ja suuntaa tarvitsevat nuoret hyötyvät vahvasta ohjauksesta ja lähiopetuksesta, joka luo yhteisöllisyyttä, lisää opiskelumotivaatiota ja madaltaa kynnystä aloittaa korkeakouluopinnot. Siksi on kriittistä, että kokeilussa tunnistetaan ja mahdollistetaan laadukkaan lähiopetuksen järjestäminen.

Vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat erikoistuneet juuri tällaiseen saavutettavaan, ohjattuun ja matalan kynnyksen opetukseen, joka tukee oppimispolkujen rakentumista ja ehkäisee syrjäytymistä.

Siksi pidämme välttämättömänä, että kokeilun rahoitus mahdollistaa myös lähiopetuksen ja ohjauksen toteuttamisen, jotta nuoret saavat tarvitsemansa tuen ja kokeilun tavoitteet voidaan saavuttaa.

Kesäyliopistot saavutettavuuden takaajina – Opin.fi-alusta saatava kuntoon

Korkeakoulutustason nostaminen vaatii laaja-alaista yhteistyötä. Kesäyliopistojen ja korkeakoulujen välinen yhteistyö on vakiintunutta, laadukasta ja kustannustehokasta.

Kesäyliopistojen lakisääteinen tehtävä on järjestää avoimen korkeakoulun opintoja. Vuonna 2024 meillä suoritettiin yli **60 000 opintopistettä**, joista **27 % oli väylä- ja polkuopintoja**. Teemme yhteistyötä **11 yliopiston ja useiden ammattikorkeakoulujen** kanssa. Opetus perustuu aina korkeakoulujen opetussuunnitelmiin ja korkeakoulut valvovat toteutusta.

Kokeilun onnistuminen edellyttää kaikkien toimijoiden osallistumista, ja siksi on välttämätöntä, että vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat täysipainoisesti mukana myös, kun opintoseteliin oikeuttavat opinnot kootaan opiskelijalle selkeästi ja saavutettavasti Opin.fi-palveluun. Kokeilun aikana on tarpeen edistää viipymättä vapaan sivistystyön järjestelmien integroimista Opin.fi-palveluun.

Pidämme tarkoituksenmukaisena, että kokeilun alkuvaiheessa yhteistyöoppilaitosten tarjoamat opintoseteliin oikeuttavat opinnot viedään Opin.fi-palveluun sopimuskorkeakoulun kautta. Korkeakouluja tulisi aktiivisesti kannustaa tähän toimintatapaan, jotta tarjonta saadaan näkyviin mahdollisimman kattavasti ja yhdenvertaisesti.

Rahoitus on kokeilun kriittinen kysymys

Kesäyliopistot tarjoavat paljon erityisesti kokeilun kohderyhmää palvelevaa lähiopetusta. Lähiopetus on kuitenkin kalliimpaa, eikä opintosetelimaksu tai valtionosuusjärjestelmä kata kustannuksia. Vuonna 2024 kesäyliopistojen kaikista tuloista ainoastaan **26 % oli valtionrahoitusta**. Jos opiskelijamaksuja ei voida periä, tarvitaan selkeä ja riittävä rahoitusmalli, jotta opintoja voidaan järjestää ilman tappiota.

Suomen Kesäyliopistot ry:n esittämät muutokset

- **Opintojen järjestäjälle osoitetaan riittävä rahoitus, jotta yhteistyöoppilaitoksilla on tosiasialliset edellytykset osallistua kokeiluun korkeakoulujen kumppaneina, erityisesti lähiopetuksen tarjoajina.**
- **Yhteistyöoppilaitosten opintokokonaisuudet tulee kytkeä Opin.fi-alustaan mahdollisimman nopeasti kokeilun aikana, ja tähän tarvittava rahoitus on selvitettävä.**

Suomen kesäyliopistot ry, Finlands Sommaruniversitet rf:n puolesta

Helsingissä 25.5.2026

pääsiihteri Tuija Österman tuija.osterman@kesayliopistot.fi